

KÖZMŰVELŐDÉS

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS SZÉPIRODALMI KATHOLIKUS HETILAP.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
GYULAFEHÉRVÁR (VÁR)
Telefon szám 16.

LAPTULAJDONOS
Az Erdélyi Róm. Kath. Irodalmi Társulat.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
Egész évre ————— 8 kor
Félévre ————— 4 „
Negyedévre ————— 2 „
MEGJELENIK MINDEN SZOMBATON.

Demokrácia.

A világháború a nacionalismus szárnyain kerekedett föl. „És most legázoljuk őket“, mondta a német császár a háború születésének óráiban, mikor a birodalmi gyűlésen kezét fogott az összes képviselőkkel, junkerekkel és szociálistákkal egyaránt. „Németországra nézve jobb, ha Anglia beleavatkozik a háborúba—mondta Sir Edward Grey ugyanabban az időben — legalább mérséklőleg hathat a békétárgyaláson.“ Megszabadulni a német ipartól és kereskedelemtől, mérsékelni Németország legyőzőinek diadalmi dolyfét és telhetetlenségét, s ezzel a legyőzött ellenfél szimpátiáját biztosítani a jövőre: emberileg kigondolhatóan a legtávolbalátóbb angol politikának mutatkozott. Mert hát ki tudhatja, merre fordulnak a győztes orosz imperializmus útjai a jövőben? Lehet-e ez ellen jobb védelem a most lehengerelt német nép reakcióra feszülő energiánál?

Monarchiánkat és Törökországot a politikai lét vagy nem lét kérdése készítette ellenállhatatlan kényszerűséggel arra, hogy Németországgal szövetségben fegyvert ragadjon. A harcot mindjárt három éve álljuk dicsőséggel és diadallal, most már szösz szerint véve az egész világ ellenében. S miközben a háború orkánja úgyszólván

a megszakadásig fokozódott heveséggel dühöng, a harc hullám-ár tengerére innen is, onnan is mindégyre kihajítanak egy-egy deszkaszálát: hátha alkalmas lesz valamelyik arra, hogy a békegalambok megpihenésre, egy kis tárgyalásra alapot találjanak! Ellenfeleink táborából legújabbban a náluk megszokott csodálatos politikai és hírszolgáltató művészettel a „demokrácia“ kinalgatózik az összes harcoló felek számára találkozási alapul. Nem politikusok ajka vetette fel: az ellenállhatatlan erővel ható factum formájában állították ezen eszmét szolgálatukba az orosz átalakulás mesteri megrendezésével. Oroszország, melyet a politikai földrajzból az abszolút monarchia iskolapéldájaként jegyeztünk meg magunknak, máról hónapra a legszélsőbb demokracia álláspontján igyekeznek berendezkedni — legalább ideiglenes kormányának nyilatkozatai szerint. Az orosz „forradalom“ mélyreható mozgalmasságot idézett elő a Központi hatalmagnál, elsősorban a belső politikában. A német császár sietett hűsvéti ajándékkal kilátásba helyezni a porosz választói jog nagyarányú kiterjesztését, Ausztriában egyszerre elodázhatatlanná vált a parlamentarizmus feltámasztása, a magyar ellenék pedig a régi obstrukciók tenorjának heveségével követelte Magyarország számára is az általános, titkos

választójogot. A demokracia érvényesülésének jelszavát tehát viharos erejű polit. tényezőként váltotta ki vértengeréből a világháború, s nekünk úgy tetszik, hogy e jelenségnek legóvatosabb, legmélyrehatóbb elemzésére és mérlegetezésére kell törekednünk. Mindenekelőtt a legszorosabb kapcsolatba kell hoznunk e kérdést a világháború belső kifejlésével. A háború jelen fázisának diagnózisából kétségtelen, hogy ellenfeleink irtózatossá céljaikhoz nem tudtak eleddig közelférközni, s hogy a háborús kormányok talpa alatt minden nap forróbb a talaj népeik retentő áldozatainak mindinkább kivívó eredménytelensége miatt.

Ha tehát a háború továbbfolytatását szuggeráló hadicélok elérhetetlensége többé nem takargatható: szösz szerint való értelemben életkérdés a kormányokra, politikai, társadalmi és gazdasági alakulatokra nézve, hogy az el nem ért célok helyeit olyan szurrogátomokról gondoskodjanak, melyek képesek lesznek a demobilizált népek számonkérő haragjának elvezetésére. Oroszország millióit bizonyára könnyű lenne a cárizmustól való megszabadulás sok ágra bontható mézes madzagával otthonába bocsátani Konstantinápoly birtoka nélkül is. De mit mondanak a francia népek vezetői — Elsassz-Lotharingia, s a megalázott Németország

Szól a puska. . .

... S mi lesz apám, ha szól a puska majd?
Ki védi, mondd az elhagyott magyart?
— Figyeli, fiam; az Isten van velünk
És győzhetetlen, büszke fegyverünk! . . .
— Apám, hogy csillog két sötét szemed!
— Fiam, villámlik a hegyek felett! . . .
— És ég az arcod, lázas homlokod. . .
— Nézd, nézd, fiam, a nagy hegy lángol
[ott. . .

Tűszös sereg zajong amerre látsz;
Aztán zsi bongva törtet muszka, rác. . .
Ile — mozdul itt az árnyas hegy nyereg.
Jön bösz viharként a magyar sereg. . .
Vijjogva vív az edzett bérci sas,
Nagy szárnya csattog, reng az ősz havas.
Hogy hull az ellen! százan . . . ezrivel! . . .
A hős magyar most új csodát mivel.
Bátrak, vitézek mind megannyian —
— És mi, apácskám? . . . Ott vagyunk fiam!

Földes Zoltán.

A modern Róma.

O Róma felix . . . Roma nobilis . . .
Goethe, Chateaubriand avagy Stendhal lelke mit érzett, ha az örök város falai között bolyongva visszacsendült minden romról, minden falról, minden megszentelt talpalatnyi földről a himnusz szava: O Róma felix. . . Roma nobilis. . . !?

Norwood Young az örök városról írt történetében felszólítja olvasóját, kövesse őt sétáján és látogassák meg azokat a helyeket, amelyeket a szerző old-fashioned Rome kitéllettel jelöl meg: És ha követi, elborul a lelke, mert látja, hogy bizony semmi sem örök a földön, még az „örök város“ sem. Érintetlen még csak az a pápai Róma, amelyet valahogyan a pápának garantáltak. Még ott a Vatikán közvetlen közelében is összetörte a Terza Róma azt a szent, csöndes, misztikus, egységes hangulatot. Ha bejárom Rómát, modern tempójával nagyon is bebizonyít-

ja, hogy amit összetört Párisban, Bécsben, vagy Budapesten a mai lélek, azt megtette Rómában is. Évszázadok lelke és szerete épített gondolát és aggodalommal, pár évtized végzett vele. Már Goethe is írja: „Ein saures und trauriges Geschäft das alte Rom aus dem neuen heraus zu suchen.“ . . . „In das neue lebendige Rom mag ich gar nicht hineinsehen, um mir die Imagination nicht zu verderben.“

Ha fogalmat akarok magamnak alkotni mindarról, ami Rómában Rómával történt, a következőképpen járnék el:

Elővenném a hat évvel ezelőtt Kröner kiadásában megjelent Federico Hermanin-féle térkép- és rajzgyűjteményt. A szerző a Galleria Nazionale vezetője. Tehát patrióta és szakember. Az ő kezén meglátom a XV. és XVI. század Rómáját. Gnoli „Have Roma“-ja segítségével képet nyerhetek arról, amit a renaissance cselekedett. Ugyancsak Gnolinál találok egy tervrajzot, mely 1870-ben készült. Ha e három forrást gondosan egybevetem, megkapom

Oberbauer A. Utóda Budapest, IV. Váci-utca 41.
A legjobb hírnévnek örvendő és legrégibb egyházi szerek ruhák, zászlók, stb. gyára — Arjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve.

nyújtott trofeumok nélkül? Mit mutat föl az angol kormány kereskedő polgárainak a „Tartozik” rovatban a „Kiadás” rovat elsüllyesztett milliárdjainak, s a német versenyártóval való megszabadulás reményének ellenértéke gyanánt? Ellenfeleink céljainak itt-ott megvillanó megvilágításából arra következtethetünk, hogy a „porosz militarizmus szétzúzása” helyett megelégszenek majd azzal is, ha a demokrácia diadalát Poroszországban, s az alkotmányosság, meg a nemzetiségek „szabadabb fejlődésének” biztosítását Ausztriában és Magyarországon — az ő érdemüknek tulajdoníthatják. b.

A régi világnak egyik sajátos típusát kísértük sírba a János bácsi koporsójával. Alig van egyházmegyénknek papja, aki ne ismerte volna őt s nem igen járt idegen Magyarigben, aki elkerülte volna az ő igaz magyar vendégszerető házat. Aki pedig az ő fedele alatt járt, az nem felelte el sohasem a parokia házi gazdáját. Abból a régi szabású gardából való volt, amelynek megvannak a maga sajátos metaforái, ötletei, fogásai, anekdotái, amiket minden idegen előtt leadnak, de azzal az áldott jó humorral, ami sohasem unatja meg őket. János bácsinál is mindig föld alá kellett bujnia a hivatalos közegnek, valahányszor az amforák kiürültek: kéményseprést rendelt, valahányszor az egészségi kíváncsalmak feketekávéét követelték a jókedvű vendégseregnek; komikus kétségbeeséssel fogadta fehérvári „káplánjait”, hogy: Uram őrizz meg jégveréstől, sáskajárástól s az éhes fehérvári tanároktól... de őszintébb, magyarabb szívvél alig-alig fogadták az embert, mint az ő portáján. Aztán emek a gardának jellemző sajátos-

ga a kemény gerinc, amely határozottan gondolkozó fejjel végződik, s az a fő megingó olyan, hogy ítéleteiben nem lesz ingadozó a milieu követelményei szerint. Őszintén, nyíltan megmondta meggyőződését minden téren, úgy lelkipásztorkodása éveiben, mint a tanári katedrán. Mert rövid segédlelkészkedés után (Fogarassy püspök a tanári pályára küldötte. Előbb szülőföldjén, Székelyudvarhelyt (1868—1872), majd Gyulafehérvárt (1872—78) és Csíksomlyót (1878—80) tanította a latint és történelmet. A történelem később is kedvelt olvasmánya volt. A magyar történelmet János bácsi nagyon jól tudta. Sokszor megcsodáltuk emlékező tehetségét, amelyen a hetvenes évek sem sokat kopattak. És ilyenkor elgondoltuk magunkban: milyen kár, mikor az ilyen tehetségek elzárkóznak egy-egy jelentéktelen földrajzi területre, passzivitásra kárhöz-tatják magukat, mikor olyan kitűnően értékesíthetnék talentumaikat az élet mozgalmassabb piacain. Így örölte le ő is 50 éves papságának 36 évét Magyarigen esendes fészkében. De hát ő nem kívánt különbet magának. Ezt is ő választotta és meg is volt vele elégedve. Harmonikus életét nem zavarta meg semmi: féljes testi és szellemi épségben élt egész az utolsó időkig. Épen csak a világláború bonyodalmai sötétítették el utolsó napjait: hazája és nemzeti jövője iránti aggodalmakkal hűnyta le szeméit. Keveset betegeskedett, de már a múlt évben kijelentette, hogy nem fogja megérni aranymiséjét, ami ez év augusztus 15.-én lett volna. Hiába biztattuk, ő megmaradt kijelentése mellett, s az események őt igazolták. De a halál gondolata nem rémitett: egy hajszálnyit sem: menni kell, hát menni kell! Hiába mondták, hogy meggyógyul, ő nem hallgatott a szóra, tudta, hogy meghal, de ez rá nézve olyan természetes valami volt, mint hogy este le kell feküdni. Bámulatos lélekkel készült a nagy útra. Sőt ismert

humora nem hagyta el még halálos ágyán sem, mikor kis vagyonkájáról intézkedett. Ismételen hangoztatta Jób patriarka szavait: ha a sok jót elvettük Isten kezéből, miért ne vennők el a rosszat is? Ha ugyan a halál rossz. Így fogadta az utolsó szentségeket is s intézkedett temetéséről. A főesperes is megkérdezte tőle, hogy nem fél a haláltól? — Nem én, mondta János bácsi. Miért féljek? S megint hozzátette: ha a sok jót elvettük, miért ne vennők el a rosszat is? . . . Bizony el kell vennünk, János bácsi, s el is vesszük, mert tudjuk, hogy ami az Istentől jön, az csak jó lehet, akár kenyér, akár ostor alakjában kapjuk.

Temetése i. hó 26.-án délelőtt történt a község s a vidék nagy részvéte mellett. Balázs Ferenc kanonok-főesperes véggezte a temetési szertartást s mondotta a rökviemet érte. A koporsónál legidősebb káplánja: Zita máj tanár mondott meleghangú búcsúztató beszédet.

H I R E K.

— **Püspök urunk** e hó 27.-én Kolozsvárra utazott, ahol vasárnap, 29.-én a bérmálás szentségét fogja kiosztani. Május 1.-én Szamosújvárt a Javitóintézet közel száz növendékét részesíti a Szentlélek kegyelmében. Május 6.-án Marosvásárhelyt fogja úgy a tanulóifjúságot, mint a menészázadba beosztott katonákat megbérmálni.

— **Királynék névünnepe.** Zita királyné Ő felsége legmagasabb névünnepe alkalmából április 27.-én reggel 8 órakor ünnepléses istentisztelet volt, melyet főpásztorunk mondott fényes segédlettel. Jelen voltak a hatóságok, katonaság, tanuló ifjúság s az egyesületek.

— **Mártonyi Mihály** kézdívasárhelyi minörítarendi főgimn. tanár, akit a visszavonuló oláh hadsereg tisztként magával hurcolt, jelenleg Moldvaország északkeleti

a legszomorúbb illusztrációját annak az ismert római közmondásnak: Quod non fecerunt barbari, fecerunt Barberini.

Hermanin még megmutatja nekem azt a Capitolliumot úgy, ahogy azt Michelangelo látta. A császárok fórumai, a Forum Romanum és több más nyilvános tér elvonnulnak festői ruhájukban elmerengő lelkem előtt. A Piazza Colonna és a Piazza di Pietro között nem zavaria lelkemet semmi.

Ahol Hermanin bucsúzik tőlem, ott átveszi a vezetést Ludwig Pastor a tavaly kiadott munkájával. Több képe van, a többi között 1536-ból egy igen érdekes panorámája Rómának, azután a régi és új Szt. Péter templomnak rajza, több régi templom, palota és ház jól sikerült fényképe. Bemutatja nekem az akkori Róma 14 kerületét. Elvezet IV. Pál Rómájába. Később végignézem V. Sixtus és a többi pápa Rómáját mindaddig, amíg 1870 óta a Terza Italia Rómában nem művelt és megértem a német Gregorovius, Kraus, Grimm és közvetlen a háború kitörése előtt Werner Weisbach, majd Vallente és Gnoli jalkiáltását. E német, francia, olasz és az idézett angol munkák valósággal tetemre hívják azt az Itáliát, amelynek nagyzási hóbortját és művésziellen lelkét legjobban

jellemzi köben a Viktor Emanuel-féle mauzóleum és husban-vérben D'Annunzio.

Emlékszem, milyen érzülettel olvastam én is egykoron Rómában a híres Gregoroviusnak egy levelét. Münchenből írta 1866 március 17.-én és megírta levelét a szép művészetek akadémiájának elnökének.

A levél így szól:

Igen tisztelt Uram! Ha megfigyeli a külföldi sajtót, észreveheti, hogy az Alpe-seken innen növekedő figyelemmel kísérik Róma átalakításának mindjobbán nagyobb arányait. És ez természetes, hiszen Róma minden művelt ember előtt minden időnek leglőnségesebb történeti emléke.

Semmiféle civilizált nemzet előtt nem lehet közömbös, hogy az egész emberiségnek szentélyét minő alakban kapják a jövőendő generációk. A legtermészetesebb, hogy mi németek kísérik Róma sorsát különös figyelemmel, hiszen mi Rómát azzal a régi és törvényes szenvedéllyel szeretjük, amelynek szála ott gyökereznek történetünk és multunk közös taláiban.

Tizenhárom századon át Róma természetes öröze a pápaság volt és ez feladatát római érzéssel oldotta is meg. Amidőn e pápaságnak világi uralma megszűnt, az egész civilizált világ az örök várost ter-

mészetszerűen a Terza Italia oltalmába helyezte. Ezzel olyan fővárost kapott és oly súlyos felelősséget vett magára, hogy ezért az egész világnak számadással tartozik.

Tizenöt esztendő mulott el azóta, hogy a Rómába bevonult olaszok fővárosuk átalakításához hozzáfogtak. Ez idő alatt Rómában sok változott meg, sok új dolog létesült, közte célszerű is. De általában mindezen munka kevés tetszésre talált. Hiába mondom azoknak, akik mindezen valósággal már fölháborodnak, hogy várjunk; 15 esztendő nem elég ahhoz, hogy Rómához méltó létesüljön. Várnunk kell, amíg egy Bramante, Michelangelo és Bernini fog jönni. Azt felelik, hogy Athénnek csak öt évre volt szüksége, hogy fölemeljék a Propyláákat, és kevéssel többre, hogy fölemeljék a Parthenont. Hogy IV. Sixtus és V. Sixtus csak egynehány év alatt is bámulatosat produkált. . . De hát hagyjuk ezt, vannak súlyosabb vádák is.

Általános lett a nézet, hogy Rómában nagyon is sokat romboltak le, hogy lázasan újat építsenek. És fölháborodik mindnyájunknak a lelke, ha látjuk, hogyan pusztul a város történeti karaktere, elbűvülő szépsége, csöndes méltósága, hogy helyébe azután a Colosseum körül, a Coeliun és

részében, Raducaneni városban van internálva, közel Husihoz, a brassói apát tartozkodási helyéhez. Az igazgatótanács a napokban értesült erről a külügyminisztérium útján.

— **Virágbullás.** Krzyzewsky Elluska, Krzyzewsky Géza adótárnoknak leánya, a leánykongregáció II. assistense, 20 éves korában, hosszas, kínos, de türelemmel viselt szenvedés után az Úr testével megerősítve visszaadta lelkét Teremtőjének. Temetése hétfőn, 23-án történt nagy részvét mellett.

— **Buzaszentelő.** Szt. Márk napján a szokásos buzaszentelést Tamási nagyrépost végezte a székesegyházban.

— **Panasz a világítás ellen.** Több panaszt hallottunk már, hogy a mozi háta mögött levő lakások világítását érzékenyen sújtja a mozi előadások villany terhelése. Ezen a lakásokon alig félvilágítást adnak ilyenkor a lámpák, úgy hogy nem tudnak ilyen világítás mellett dolgozni. Ez a panasz nemesak hogy igaz, de teljesen jogosult. Egymásért s a közjóért szívesen hozunk áldozatot s ha kell, éhezünk is. De senki sem köteles tünni, mikor másnak az üzleti érdekeiről van szó. Itt segíteni kell vagy más vezeték kapcsolással, vagy ha másképp nem lehet, a mozi előadások számának redukálásával, vagy az előadások idejének előbbre tolásával. Hisszük, hogy intézkedés történt ebben az irányban.

— **Választmányi ülés.** Az Irod. Társulat május 3-án csütörtökön d. u. 5 órakor választmányi ülést tart a gimn. tanástermében.

— **Új kaszinó.** Ez úttal tagsági díj nélkül a zárda-templom mellett a fotoglobus előtt. Demokratikus néprétegek gyermekei gyűlnek itt össze szellemi találkozásra nemzetiség és nemkülömbőség nélkül. Sajátságos véletlen következtében azonban mindig vasárnap délelőtt tartják meghe-

tősen hangos köz- és választmányi gyűléseiket, ami érthető módon befolyásolja az istentisztelet ájtatoskodó publikumát. Úgy hisszük, ha a csendnek öre vasárnap délelőttöként 10 és 11 óra közt ott patrulirozna, ennek a családi körnek is üdvös határokat lehetne szabni.

— **Egyháztanácsi gyűlés** volt április 22-én Balázs Ferenc kanonok-prelátus elnöke mellett. Felülvizsgálták és helyesnek találták a gondnok számadásait. Előzőleg Roska Miklós dr. polgármester, Kratochvíl Ferenc v. tanácsos és Nagy Mihály Ferenc v. főmérnök újonnan választott egyháztanácsosok tették le az esküt.

A kolozsvári templomi könyvtábla forgalma. 1915. okt. 15-iki fennállása óta 10,743 füzetet hozott forgalomba 1450,40 K. értékben. Emellett „A Szív” 130; „A Sajtó” 100 példányban jár, amelyeket szintén a könyvestábláról árusítunk. Legkeresettebb füzetek a „Tábori levelek voltak, melyekből 1649 drb. kelt el; „Keresztény kis könyvtár” 1030 füzettel szerepel. A füzetek árai pontosan benn voltak a perselyben, sőt néha többet is adtak. A fűszta jövedelemből a beteg katonák közt ingyen osztunk szét újságokat és füzeteket. Míg tehát a könyvestábla sajtópártolás és terjesztés, további céljaként a jótékonyt is gyakorolja.

— **Arany János ünnepélyek.** A vallás és közoktatásügyi miniszter Arany János születésének évfordulója alkalmából f. évi május 20-án, vasárnap d. é. lehetőleg 11 órára valamennyi közép- és elemi iskolában Arany emlékünnepély tartását rendelte el.

— **Levelezés Oroszországban lévő hadifoglyokkal.** A Svéd Vöröskereszt-egylet egy kiküldöttjétől szerzett értesülés szerint az orosz cenzurabizottságnál minden képzeletet felülmúló mennyiségben hevernek a közönség által az Oroszországban hadifogságban levő katonái egyéneknek

küldött levelezések, melyeknek feldolgozása egyáltalán sohasem várható.

Ennek a torlódásnak oka főleg az, hogy a közönség az Oroszországban levő hadifoglyokkal túlságos sokszor és sokat levelez. A pósta igazgatóság tehát felhívja a közönséget, hogy Oroszországban hadifogságban lévő hozzátartozóinak legfeljebb csak kéthetenként és akkor is csak a legszükségesebb dolgokról levelezőlapon röviden írjanak, mert a hadifoglyokra is sokkal előnyesebb, ha a kéthetenként írt rövid közleményt biztosan megkapják, mint hogyha a sűrűn írt levelezéseket egyáltalán nem kapják meg.

A levelezéseknél a magyar nyelvet lehetőleg mellőzzék, mert az orosz cenzura kevés magyar cenzor felett rendelkezik és tapasztalat szerint a magyar levelezéseknek csak igen esekély része jut el rendeltetési helyére. A felek a levelezéshez főleg a német, francia vagy angol nyelvet használják.

— **Hirdetmény a krumpli ügyben.** Szegegy jó öreg krumplinkat ajálja a polgármester figyelmünkbe. Mert a krumpli ma nemzetfejtartó elem. Nem igaz amit Anglia mondott a háború elején, hogy az nyeri meg a háborút, akinek a zsebében marad az utolsó milliárdja. Szó se róla. Mit nekünk egy milliárd? Pénz van annyi mindenütt, mint a polyva. Hanem az nyeri meg a háborút, akinek megmarad az utolsó véka krumplija. Ezért figyelmezteti a polgármester az egyszerű földműveseket, hogy a lakásokon levő kerteket használják ki lelkiismeretesen s termeljenek minél több krumplit.

— **Misszió Kápolnásfaluban.** A húsvéti szent ünnepeket lélekemelő módon ülték meg a kápolnásfalui hívek. A helybeli plebánus meghívására Szabó János főgimn. hittanár háromnapos missziót tartott, melyen a hívek óriási nagy számban vettek részt. A missziót ünnep harmad napján egész nap tartó szentségimádással fejezték be.

— **Búcsú a nickel 20 filléresektől.** A szép fehér ezüstszerű 20 filléres is bevonulnak. Istene, hát ki nem vonul még be? A legények eleje bevonult, az aranyak, a harangok, a rézkilincsek, a cipőtalp bevonultak s most már búcsúznak a 20 filléresék is. Mennyi mindenről le kell szoknunk! Már nem mondhatjuk, hogy: ez már legyen a talpán! ez már helyre legyen! — mert a legények a fronton vannak. Nem szabad aranyos kedélyről, vagy arany hajról beszélni, mert azonnal rekvirálják. Még az arany halak is eltűntek, mert az ércfedezetet növelni kellett. Azonban ha megpukkad is Edward Grey a méregtől, mégis van Aranyunk olyan, amilyennel ők nem rendelkeznek. Üzleti ügyeink lebonyolításánál nem hivatkozhatunk a nagy harangra, mint legjobb fizető közegre, mert a nagy harangok most a csatamezőn teljesíteni szolgálatot. Aktuálissá lett a nőta, hogy: Ajtómon is fából a kilincsem. Vigasztaló a dologban, hogy a ministeriumokban nem rekviráltak, tehát lehet kilincselni. Sőt Göre Gábornak is nagyon kell ügyelni magára, nehogy elszólja magát tánc közben, mondván: Ha elszakad a bocskorom, tovább járom a talpamon, mert azt a talpat azonnal rekvirálják. De sajátságos, hogy a 20 filléresekhez semmi-

Aventinuson, Nero mezőin és a Vatikán körül lélek és szellem nélküli való otromba bérkaszányák emelkedjenek.

Nem mondják, hogy Rómában minden talpalatnyi földre szükség van, annyira megszaporodott a lakossága. Cézár Rómája oly népes volt, hogy Itália fővárosa évszázadok múltán sem fogja elérni azt a számot és mégis a hatalmas kiterjedésű fórumok mellett monumentális épületek, oszlopcsarnokok, thermák és színházak egész legiója fért el és maradt még hely gyönyörű villák és kertek számára.

Mi sehoggy sem tudjuk felfogni, miért kellett például kiméletlenül fölforgatni a híres Villa Ludovisi-t, mely fejedelmeknek és világhölcselőknek volt kedvenc sétahelye, amely oly varázslatos és lélekemelő, hogy babérfaigeteiben és ciprusfái alatt egy Horacius és Vergilius, egy Marcus Aurelius és egy Dante is megilletődve sétáltak volna és oly classzikusan szép volt, hogy méltóvá lett ahhoz, hogy Junó főnséges szobrát két évszázadon át őrizte. Én úgy gondolom, hogy ott minden fa, amelynek gyökeréhez fejsze került, fölkiáltott Dante: miért törzs meg engem, hát nincs a te lelkedben irgalom? . . .

Belizár féltette Rómát, pedig Totila nem volt barbár. Csak Leonardo Aretino

vádolja a gotokat és a vandálokat, pedig nem azok pusztították el Rómát! . . .

Vérzik mindenkinek a lelke, aki látja mi lett péld. a Forum Romanumból és mellette a Palatinusból. Vérző szívvvel kísértük sírjába Trastevere utolsó szép középkori trónját. Remegve néztük, mennyi áldozatot nyel el a Tiberis, azon a címen, hogy folyását szabályozni kell. Milyen siralmas a képe annak a szigetnek ott a Tiberis közepén. Szép régi kolostorát egy lehetetlen épület fölemelésével örökre tönkretették. Athén Akropolisz után a világ legtiszteltemeltőbb műemléke a Capitolium. Nem is merek reagondolni, hogy mi lesz ennek a jövője. Aracoeli és III. Pál híres tornya halálra van itélve. De vele pusztul az a kolostor, amely évszázadokon át nyílt homlokokkal és messzeláthatóan hirdette letűnt idők lángoló buzgalmát, melyhez a Mirabiliák regébe illő emlékei fűződnek és mellyel letűnik az az Aracoeli, amely a középkor római szenátusának kegyelettel őrzött és legendás tisztelettel övezett temploma volt.

Ezeket és még sokkal többet ír a protestáns Gregorovius akkor!

Vajjon mit írna, ha ma látná Rómát? (Süddeutsche Monatshefte 1917., 6., 760.)

féle lírai intermezzók, andantino religiozók nem fűznek. Mindössze annyit tudunk rólok, hogy a fésűs né özvegy piculáknak nevezi őket, s ezeket használja fel diplomatiai közvetítőknek, mikor alkohol iránnyában tárgyal a depóban. — Menjenek hát, nem fáj a szívünk utánuk.

IRODALOM.

Harc és Béke. Földes Zoltán verses könyve viseli ezt a címet. Itéletünk szerint a Háború ciklusba jutottak az értékesebbek. Ha szól a puska, Apróhírdetés, Szomszédok a fronton, Levelek a leghangulatosabbak, míg a Béke sorozatból Gyopárt ha szedsz és Tanács versenyeznek a pálmáért. Ha szól a puska, mely a kötet bevezetője, lapunk tárca rovatában olvasható. A könyv a kolozsvári szt. Bonaventura könyvnyomdában jelent meg. Ajánljuk olvasóink figyelmébe.

Megjelentek:

Az Élet szépirodalmi képes heti folyóirat gazdag tartalommal (szerkesztő: Andor József) Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, I. Fehérvári-ut 15/c. Előfizetési ár félévre 10 K. Mutatványszámot készséggel küld a kiadóhivatal.

Magyar Kultura. Társadalmi és tudományos szemle élénk és változatos tartalommal. Megjelenik havonként kétszer. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VIII., Horánszky utca 20. Előfizetési ár egész évre 16. kor.

Az Egyházi Közlöny (főszerkesztő: Giessen Sándor dr., felelős szerkesztő: Hivatal József.) Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 30 sz. — Előfizetési ára egy évre 20 K.

Zászlók. Izsóf Alajos szerkesztésében megjelenő legkiválóbb ifjúsági folyóiratunk legújabb száma g önyörködtető olvasmányok, pompás képek, versek, tanulságos közlemények gazdag sorozatát hozza. (Kiadóhivatal: VII., Damjanich-u. 50.)

A Kis Pajtás. Gombos Albin szerkesztésében és a Regnum Marianum kiadásában megjelenő képes gyermeklap legújabb száma

pompás képekkel és közleményekkel jelent meg. (Kiadóhivatal: VI., Damjanich-u. 50.)

Katolikus közéletünk ezen kitünő organumait melegen ajánljuk olvasóink pártfogásába.

A nő. Ilyen című telivér feminista folyóirat kaptunk a napokban ismertetés végett. Bedy Schwimmer Róza a szerkesztője Nem tagadjuk, hogy a feminista programnak vannak olyan pontjai, amelyekkel rokonszenvezünk. Teljesen elfogadjuk a nők egyen jogusításának olyan magyarázatot, amely egyenlő mértéket követel nőnek és férfinak egyaránt, tehát a pénzen vett szerelmet is olyan aljas cselekedetnek minősíti, mint a pénzért adott szerelmet. Elfogadjuk azt a kijelentést, hogy mindaddig nem érünk célt, amíg „az állam engedélyt ad tisztességtelen kereset folytatására” s amíg „büntetlenül meg lehet rontani az ifjúságot.” De mikor úgy folytatják, hogy addig nem érünk célt, amíg „ártatlan, monogamiában élő egyéneket házasság útján meg szabad nyomorítani”, már erre csak azt mondhatjuk, hogy ezek feminista hóbortok, nemkülömben az örökösök számának determinálása is. Ezek olyan ütköző pontok, amiknek becsiszolása nélkül nem lehet várni az egyház támogatását. Nem idegenkedünk azonban legkevésbé sem a feminizmus gondolatától. Most még forrongó állapotban van, de idővel ez is meg fog tisztulni s kétségtelenül lesznek üdvös eredményei.

Katolikus osaládok lapja!

„ÉLET”

Képes heti folyóirat. Előkelő színvonalon szerkesztett szépirodalmi képes lap. Nem hiányozhatik egyetlen katolikus intelligens család asztaláról sem. Szerkeszti jeles katolikus írók gárdája élén Izsóf Alajos. Előfizetési ára egész évre 20, félévre 10, negyedévre 5 K. Szerkesztőség és kiadóhivatal, Budapest, VII., Damjanich-utca 50. Jó lélekkel ajánljuk a változatos tartalmú, aktuális képekben gazdag folyóiratot közönségünk figyelmébe s támogatásába.

Egyházi nyomtatványok jegyzéke.

Juniusi Relációk.

VIII. Reláció: Első áldozásról s a húsvéti időben végzett gyónásokról szóló kimutatás. Rsz. 377.

VIII. Reláció: (U. e. esp. részére, rsz. 378.

IX. Reláció: Tavasz koronagyűlés jegyzőkönyve. rsz. 379. (Csak esperesek részére.)

Juliusi Relációk.

X. Reláció: Iskol. szóló jelentés. rsz. 380.

X. Reláció (B. I.): Fiúgyerm. isk. kimut. Esperesek részére rsz. 408.

X. Reláció (B. II.) Leánygyerm. isk. kimut. Esp. r. rsz. 409.

XI. Reláció: Hitoktat. szóló jel. rsz. 381.

XI. Reláció: U. e. esperesek r. rsz. 382.

Augusztusi Reláció.

XII. Reláció: Kath. egyesületekről szóló jelentés. rsz. 383.

XII. Reláció: U. e. esperesek r. rsz. 384.

Szeptemberi Reláció.

XIII. Reláció: Plebániái schematismusi adatok. rsz. 385.

XIV. Reláció: Szerzetesházak schem. adatok. (Csak házfőnökök r. rsz. 386.

Novemberi Reláció.

XV. Reláció: Őszi koronagyűlés jzvk. Csak esperesek r. rsz. 387.

Kaphatók: a Püspöki Lyceumi Könyvnyomdában Gyulafehérvárt.

Fényképészeti cikkek!
gyári áron kaphatók!
Schäser Ferencz
o könyvkereskedésében Gyulafehérvárt. o

Megbízható kath. cég!

A pécsi országos kiállításon arany éremmel kitüntetve.

Ruzsinszky Béla

oltárépítő
PECS, TÁBOR-UTCA 4. SZ.

Géperőre berendezett múltézetében olcsón készit bemutatót rajzok szerlat oltárt, szószékét, padokat stb. Szállit teljes templomberendezést és elvállal régi oltár és szószék aranyozását és szobrok színezését.

FLEMMICH A. FIAI

sima és mintázott selyemszövetek meckanikai szövődése

WIEN, Alapított 1838. GUÁR:
VI., Webgasse 43. 600 alkalmazott. Römerstedt, Mähren.

Készítmények:

templom-, zászló- és kárpitszövetek

minden stílusban, valamint

KÉSZ MISERUHÁK

dus választékban, mindenféle és ókeresztény formában is.

Eladás közvetlen a gyárból a legolcsóbb árban történik

Miseruhák javítása elvállaltatik.

Költségajánlat díjmentes.

Felelős szerkesztő: Rass Károly.

Nyomtatott a Püspöki Lyceumi könyvnyomdában (Schäser Ferenc) Gyulafehérvárt.